

TEFERRUAT NİTELİĞİNDEKİ EŞYANIN HUKUKİ REJİMİ

Rona SEROZAN

Teferruat niteliğindeki eşyanın hukukî rejimi ile ilgili ateşli, coşkulu tartışmalar, teorik yönüyle olsun, pratik yönüyle olsun, hiç de «teferruat» derekesinde kalmış tartışmalar sayılamazlar. Bu tartışmalarda ortaya atılan görüşleri gereği gibi kavrayabilmek ve değerlendirebilmek için, teferruat kavramına ve bu kavramın beraberinde getirdiği hukukî sorunlara, hukukumuzun «eşya» kavramından yola çıkarak, adım adım yaklaşmak ve bu arada eşya hukukumuzun temel ilkelerini de, hiç değilse ana çizgileriyle, ortaya koymak yerinde olacaktır.

*
**

Hukukî anlamda «eşya», dış evrende (mekânda) yer kaplayan ve üzerinde bireyin (kişinin) eylemli bir egemenlik kurmasına elverişli bulunan sınırlanmış maddî cisimdir (res corporales). Bu tanımın çerçevesine girmeyen doğal güçler (tabii kuvvetler) ve hava boşluğu, hukuken teknik anlamda «eşya» sayılmaz; olsa olsa, kendine özgü (sui generis) bir egemenlik konusu sayılıp, «örnekseme» (kıyas) yoluyla aynî haklara ilişkin hükümlere bağlı tutulur. (Kıyas. MK 686).

Eşyanın bir hukukî kavram olarak bu denli dar tutuluşunun nedeni, onun herkese karşı etkili tekelci (inhisarî) bir egemenlik hakkının, kısacası, bir «aynî hakkın» konusu (objesi) oluşudur. Değil mi ki herkese karşı etkili, herkese boyun eğdiren mutlak güçte

bir aynî hak söz konusu olmaktadır, o halde bu aynî hakkın konusu da herkes tarafından açıkça görülebilmeli, farkedilebilmelidir.

Aynı nedenledir ki, eşya üzerindeki aynî haklar, hukukumuzda ana kural olarak, ancak eşya üzerindeki eylemli iktidar anlamındaki zilyetliğin ya da tapu kütüğüne tescilin gerçekleştirilmesi suretiyle açıklığa (aleniyete) kavuşturularak kurulabilirler ve el değiştirebilirler. (Biz buna kısaca kamuya açıklık ilkesi diyoruz).

Eşya üzerindeki aynî hakkın bir kimseden bir başkasına geçirilmesi için mutlaka taşınır eşya üzerindeki «şey zilyetliğinin», taşınmaz eşyada da bu eşya üzerinde tapu kütüğündeki «sicil zilyetliğinin» geçirilmesi gerekir. (Biz kamuya açıklık ilkesinin bu belirtisine de kısaca «teslim» ve «tescil» ilkeleri diyoruz).

İşaret edeyim ki, aynî hakları dış evrende, maddî gerçeklikler evreninde cisimleştirip kamuya açık kılan zilyetlik ve tapu sicili, aynı zamanda bir «aynî hak karînesi»ne, bir kamu güvenine de yol açar. Şöyle ki, zilyetlik ya da tescil yoluyla alenileşmiş bir aynî hakkın varlığına inanıp güvenerek bu hakkı devralan kişinin iyi niyeti korunur. (Kamu güveni ilkesi) Böylece, aynî hak sahibi olmayan, eşya üzerinde tasarruf yetkisi bulunmayan, ne var ki eşyanın şey veya sicil zilyetliğine sahip bulunan bir kimseden de halefiyet yoluyla (devren) aynî hak kazanma olanağı açık tutulmuş olur.

Kamuya açıklık ilkesine çok yakından bağlı bir başka eşya hukuku ilkesi de, «belirlilik» (özellik) ilkesidir. (Spezialitätsprinzip) Bu ilke uyarınca da, aynî hak, ancak bağımsız, münferit bir eşya üzerinde söz konusu olabilir. Ve eğer birden fazla eşya üzerindeki birden fazla aynî hak el değiştirecekse, el değiştirecek aynî hak sayısınca hak geçirici aynî tasarruf sözleşmesi kurmak gerekir. Hatta, bir hayvan sürüsündeki hayvanlar, bir kitaplıktaki kitaplar gibi ekonomik bir tümlüğe, bir eşya birliğine (universitas facti, Sachgesamtheit) dahil bulunan şeylerin aynî hakkını geçirebilmek için bile, herbir münferit eşya üzerindeki aynî hak sayısınca aynî hak geçirici «zilyetliğin devri aynî sözleşmesi» kurmak gerekir. Tek ve toplu (küllî) bir aynî tasarruf sözleşmesiyle (uno actu) aynî hak geçirme, hukukumuzda olanak dışıdır. (Cüz'î halefiyet ilkesi)

Gerçi, sadece sözleşenler arasında (inter partes) etkili kalacak tek bir borçlandırıcı sözleşmeyle, birden fazla eşyanın, hatta ileride

imal edilecek herhangi bir eşyanın üzerinde aynı hak kurma taahhütlerinde geçerli olarak bulunulabilir. Ama borçlandırıcı sözleşmede taahhüt konusu eşyanın sadece belirlenebilir yolda gösterilmesi yettiği halde, bu taahhüdün yerine getirileceği evrede ve nihayet en geç eşyanın zilyetliğinin geçirileceği anda eşyanın belirli hale gelmesi, somutlaşması şarttır. Geleneksel borçlar hukuku kavramları ile konuşmak gerekirse: «Çeşit», örneğin 1 kilo sabun satılabilir ama çeşidin, bu 1 kilo sabunun üzerinde aynı hak yoktur, geçirilemez. Ancak parçanın, yani tek tek sabun kalıplarının üzerinde aynı hak vardır ve ancak tek tek sabun kalıplarının aynı hakkı geçirilebilir.

**

Hukukumuzda sıradan yalın eşyanın (corpus unitum) tabii bulunduğu bu aynı hak rejimi, «birleşik eşya» (corpus connexum) söz konusu olduğunda, bir anda köklü bir değişikliğe uğrar. Şöyle ki, belirli bir eşya, asıl şey niteliğindeki başka bir eşyanın ondan madeten ve iktisaden ayrılamaz, ayrı düşünülemez «aslı» ve «zarurî» unsuruna, bir bütünleyici parçasına (mütemmim cüz'üne) dönüşür dönüşmez, bu yoğun birleşmeyle, bu sıkı bağlanmayla hukuki bağımsızlığını ve özelliğini de kaybeder; tek bir aynı hak ilişkisinin ve tek bir aynı hak geçirici «zilyetliğin devri» tasarruf işleminin konusu olur. Örneğin, arabanın motörü üzerindeki mülkiyet, arabanın üzerindeki mülkiyetten ayrı, bağımsız bir mülkiyet olarak düşünülemez. Ve araba ile motörünün münferit mülkiyeti tek bir aynı tasarruf sözleşmesiyle el değiştirebilir. Aynı ayrı işlemlere ne gerek ne de olanak vardır. Asıl şey üzerinde aynı hak kazanan kişi, asıl şeyin bütünleyici parçası (mütemmim cüz'ü) üzerinde, yasanın buyurucu hükümleri uyarınca doğrudan doğruya yasa gereği (ex lege) aynı hakkı kazanır. (MK 619, 700 II, 644). Birleşik eşyanın bütünleyici parçası üzerinde yasadan ötürü gerçekleşen bu aynı hak iktisabı, bir cüz'î halefiyet yoluyla (devren) hak kazanma oğusu teşkil etmez; düpedüz «aslen hak kazanma» sayılır. Bu yüzden de, bütünleyici parça niteliğindeki eşya üzerinde iyi niyetle aynı hak kazanma da söz konusu olmaz. Böyle bir ilkeye ne hukuken gerek, ne mantıken olanak vardır. Buna paralel olarak, bütünleyici parça halini almış bir eşya, evvelki malikinin elinden rızası dışında çıkmış olsa bile, bir birleşik eşya içinde erimekle eski sahibinin mülkiyetinden çıkmış olur.

«Bütünleyici parçanın asla bağılılığı ilkesi» diye bilinen bu çok önemli ilke, temelinde çok köklü düşünceler yattığı için, kesin, mutlak, ödün vermez bir ilkedir. Kişilerce etkisiz kılınmaz, bertaraf edilemez. Bu köklü düşünceler şöylece özetlenip sıralanabilir:

Ekonomik değerleri parçalamayıp koruma düşüncesi... Alışveriş hayatında geçerli anlayışa ve ekonomik ihtiyaçlara uyma düşüncesi... Hukukî ilişkileri açık, kesin, yalın bir düzene bağlama düşüncesi...

Mamafi hemen belirtiyim ki, bütünleyici parçanın asla bağılılığı, bu parçanın başlı başına bir borçlanma sözleşmesine konu olmasını engellemez. Yargıtayın bu konudaki tereddütleri yersiz olup, BK 184 II kuralında açıkça belirtildiği gibi, ileride asıl şeyden ayrılacak hatta belki hiç ayrılamayacak olan bir bütünleyici parçanın tesliminin borçlanması pekâlâ olanaklıdır. Gerçi bu olanak, ilk bakışta, bütünleyici parçanın asla bağılılığı ilkesinin temelinde yatan akılcı, gerçekçi nedenlerle, düşüncelerle, amaçlarla bağdaşmaz gözükebilir. Ama unutulmasın ki hukuk düzenimizde, bir kimse- nin, elinin altındaki birleşik eşyayı parçalayıp değerden düşürmek şöyle dursun, onu büsbütün yok etmesi (imha etmesi) bile olanaklıdır; bu gibi akıl dışı davranışlara karşı hukukçunun yapacak herhangi bir şeyi yoktur. (Hukukçunun yapabileceği tek şey, alacaklıya ifanın cebren icrası yolunu tıkamaktır!)

**

Birden fazla eşyadan söz edince, akla, bir de, asıl şey görünümündeki bir eşyanın iktisadî fonksiyonlarını gereği gibi yerine getirmesine hizmet eden, bunu kolaylaştıran eklentiler, ayrıntılar gelir. Arabanın anahtarları, atın eğeri, bisikletin pompası, kemanın yayı, gözlüğün mahfazası, tarladaki ziraat aletleri, oteldeki mobilyalar gibi. Burada, bütünleyici parça (mütemmim cüz) ile asıl şey arasında (sözgelimi bir araba ile motörü arasında) olduğu gibi, bir birleşme, bir bütünleşme, bir iç içe geçme söz konusu olmayıp, sadece, asıl şeyin gereği gibi işletilmesine, ondan gereği gibi yararlanılmasına ya da onun korunmasına yardımcı olan bir «yapıcı» değil de «yarayıcı» eşya söz konusu olmaktadır. Bütünleyici parça niteliğindeki motör arabayı araba «yapar». Oysa arabanın teferruat niteliğindeki anahtarı sadece arabanın kullanılmasına «yarar».

İşte «teferruat» denen eşya budur.

MK 621/22 kurallarından da yararlanarak «teferruat»ın unsurları şöylece sıralanabilir :

1. Üçüncü kişiler tarafından dıştan görülüp tanınabilir, seçilebilir, alenileşmiş sürekli bir maddî mekân bağılılığı (dış bağılılık)... İşaret edeyim ki bu bağılılık, bütünleyici parçanın asla bağılılığında olduğu kadar yoğun ve sıkı bulunmayıp daha gevşektir. Bütünleyici parçada asıl şeye «raptedilme» söz konusu olurken, teferruatta asıl şeyle şu veya bu şekilde *herhangibir* «rabıta» söz konusu olmaktadır.

2. Üçüncü kişiler tarafından da görülüp tanınabilir, farkedilebilir sürekli bir iktisadî amaç ve görev bağılılığı (iç bağılılık)... Bu ereksel - işlevsel (gaî-fonksiyonel) bağılılık da bütünleyici parçadakinden daha gevşektir, daha zayıftır. Biraz evvelki kafiyele benzetmeyi tekrarlayalım: Bütünleyici parça asıl şeyi iktisaden anlam taşır bir eşya «yapar»; teferruat ise asıl şeye sadece iktisaden «yarar».

3: Asıl şey ile mevcut bu maddî (dış) ve iktisadî (iç) bağılılığın yerel (mahallî) anlayışa (telâkkiye) ya da asıl şey malikinin açık (sarih) iradesine uygunluğu...

Burada, teferruatın unsurları üzerinde daha fazla duracak değiliz. Yalnız teferruatın hukukî rejimi açısından önem taşıyabilecek bir noktaya dikkati çekmek gerekir: Malikin sarih (açık) iradesi, bir şeyi, ancak teferruatın bütün objektif şartları mevcut bulunduğu takdirde teferruat haline getirebilir. Yoksa bir kimse kalkıp da sözgelimi belirli bir kitabı bir odanın teferruatı haline getiremez. Malikin açık iradesi, taşınmazların teferruatı söz konusu olduğunda tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilebilir ya, bir taşınmaz maliki kalkıp da özel arabasını bu taşınmazın teferruatı diye beyanlar hanesine geçiremez. Sözün özü: Hukukumuzda teferruat kavramı, «sübjektif» bir kavram değil, «objektif» bir kavramdır.

MK 621/622 kurallarından türetip çıkardığımız ve burada sıraladığımız bütün bu unsurları bünyesinde toplayan her eşya, taşınır (menkul) olmak şartıyla teferruat sayılır. «Taşınır eşya» diyoruz, çünkü, taşınmazlar tapu sicili sistemimiz karşısında, bir başka eşyanın teferruatı olamazlar. Buna hukuken olanak yoktur. Her ta-

şınmaza tapu sicilinde bağımsız bir çift sayfa açılır, tahsis edilir. Her taşınmaz da bu kapalı çerçeve içinde bağımsız işlem görür. («Eşyaya bağlı mülkiyet» özel rejimi saklıdır.)

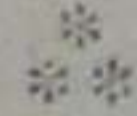
Bir eşyanın teferruat niteliği taşıyıp taşımadığı uyumsuzluk konusu olduğu takdirde, eşyanın teferruat niteliği taşıdığını ispat yükü, bu niteliğe dayanarak bir hak iddia eden kişiye düşer.

Bu kişi, teferruat niteliğini taşıdığını iddia ettiği eşyanın biraz evvel anılmış bütün unsurları bünyesinde topladığını ispat edecektir.

Yalnız, MK'nun 777 inci maddesine göre, makine ve otel mefruşatı gibi rehin senedinde açıkça teferruat olarak gösterilen şeylerin gerçekten teferruat oldukları karîne olarak kabul edilir. Ve artık ispat yükü, bu gibi şeylerin teferruat olmadığını iddia edene düşer.

Bunun gibi, maddenin açık ifadesinin tapu kütüğünün beyanlar hanesinde cisimleştirilmesi halinde de teferruat olarak kaydedilen şeylerin bu niteliği taşıdıkları aşıl olup, aksini iddia eden ispat yükünü sırtında taşıyacaktır. (MK 777).

TK'nun 869 III'üncü maddesine göre de, tereddüt halinde, gemi demirbaş defterinde yazılı şeyler teferruattan sayılırlar. O halde, bunların teferruat olmadığını ileri süren taraf, iddiasını ispat etmelidir.

Teferruat, asıl şey ile kendisi arasındaki bütün maddî ve iktisadî bağıllık, bağımlılık ilişkisine karşın, kendi başına mevcut, kendi ayrı hukukî yolunda yürüyen hukuken bağımsız, «özel eşya» niteliğini saklı tutar, korur. Ustelik, bu özelliğini, bu özerkliğini, bütünleyici parça gibi salt borçlandırıcı sözleşmeler alanında değil, fakat aynî hak kuran ve geçiren aynî tasarruf sözleşmeleri alanında da saklı tutar, korur.

Örneğin, çiftçi, tarlasının teferruatı niteliğindeki gübresini tarlasından ayrı olarak satabilir ve teslim edebilir. Bir otel maliki, otelini, içerisinde mevcut teferruat niteliğindeki mobilyayı dışta tutarak rehnedebilir. Tam tersini de yapabilir; mobilyasını, otelin-den çıkarıp başkasına devreder de otelinin mülkiyetini kendisinde tutar, alakoyar.

Öte yandan, malik, asıl şey ile teferruatının zilyetliğini geçirse bile, asıl şeyin mülkiyetini kazandırıp teferruatının mülkiyetini teminaten kendisinde saklı tutabilir. Yani, bütünleyici parçadan farklı olarak, teferruat, mülkiyeti saklı tutma anlaşmasına da konu olabilir.

Görülüyor ki, teferruatın asla bağlılığı, bütünleyici parçanın asla bağlılığından bambaşka bir anlam taşımaktadır. Teferruat, borçlandırıcı sözleşmeler alanında zaten hiç tereddütsüz yer verdiği irade özerkliği varsayımına aynî tasarruf sözleşmeleri alanında bile hayatiyet tanır. Değişik bir anlatımla: Teferruat ile asıl şey üzerinde, ayrı ayrı aynî hak ilişkileri kurulmasını engelleyecek hiçbir «buyurucu» yasa kuralı söz konusu olmayıp, kişiler, teferruatın hukukî rejimini belirleme konusunda eşya hukukunun temel ilkeleri çerçevesinde kalarak tam bir özgürlükten yararlanabilmektedirler. Bu açıdan bakınca: Teferruat niteliğindeki eşyanın böyle bir nitelik taşımayan rastgele, sıradan, olağan, yalın bir eşyadan farklı hiçbir özelliği yoktur.

Eğer yasa koyucusu, teferruatı özel olarak düzenleme gereğini duymuşsa, bunu, bütünleyici parçada (mütemmim cüz'de) yaptığı gibi, kişilere belirli, özel bir hukukî rejimi, buyurucu bir kuralla dayatmak (empoze etmek) için yapmamıştır. O, bunu, sırf birşeylerin teferruatın hukukî rejimine ilişkin hiçbir irade açığa vurmasında bulunmamaları olasılığında, teferruatı asıl şey ile arasındaki ekonomik bağlılığa ve bireylerin varsayıli (farazî) iradelerine uyan akılcı, gerçekçi bir hukukî rejime sokma amacıyla yapmıştır. Sözün özü, MK'nun teferruat niteliğindeki eşya için öngörmüş bulunduğu rejim, «aslî, âmir» bir rejim değil, fakat salt «talî», «farazi iradî» bir rejimdir!

Bu gerçekliği dile getiren kural MK 621/1 inci cümlede yer alır: «Bir şeye ait yapılacak temlikî tasarruflarda o şeyin *istisna olunmayan* teferruatı dahil olur.»

Görüldüğü gibi, kişi, nasıl teferruat niteliğindeki eşyayı asıl şeyden ayrı olarak serbestçe satıp devredebiliyorsa ve kayıtlı aynî haklarla yükleyebiliyorsa, asıl şeyi de teferruatından ayrı olarak serbestçe satıp devredebilmekte ve kayıtlı aynî haklarla yükleyebilmektedir. Şu ince farkla ki, asıl şey niteliğindeki eşya ile ilgili bir hukukî işlem kurulduğunda, bu eşyanın teferruatının hukukî işlemin kapsamı dışında kalabilmesi için, sözleşenlerin teferruatı hu-

kukî işlemin dışında tutmaları (MK 621/1 inci cümle kuralının de-yişiyle hukukî işlemde «istisna etmeleri») gerekir.

İmdi, MK 621/1 inci cümle kuralı tipik bir yedek hukuk kura-lıdır. (İus dispositivum) Ama sadece teferruatın hukukî işlemin kapsamı dışında tutulması yolunda herhangi bir irade beyanının söz konusu olmadığı olasılıkta (hukukî işlemde boşluk olasılığında) uygulanmakla kalmaz. (Eğer böyle olsaydı o zaman bu yedek hu-kuk kuralı salt «tamamlayıcı» bir yedek hukuk kuralı sayılabilirdi.) Bunun çok daha ilerisinde, bir irade beyanı mevcut olmakla bera-ber, bu beyanın yetersiz açıklık taşıdığı, karanlık kaldığı ya da çe-şitli anlamlara çekilebildiği bir «şüphe», bir «tereddüt» durumunda da uygulanır. Bu niteliği ile, MK 621/1 inci cümle kuralı, tipik bir «yorumlayıcı kural» (bir yorum kuralı) katına çıkmış olur. İmdi, bir eşya ile ilgili hukukî işlemler, aksi şüpheyeye yer bırakmaz bir biçimde açıklanmadıkça, bu eşyanın teferruatını da kapsar. (Hatta öğretide taşınmaz rehni söz konusu olduğunda teferruatın rehin iş-lemine kapsamı dışında kalacağı yolundaki şüpheyeye yer bırakmaz anlaşmanın aynî etki taşıması için tapu kütüğüne tescil şartı da aran-maktadır; *Köprülü/Kaneti*, Sınırlı Aynî Haklar, s. 190/91). Bu pers-pektiften bakınca, yasa koyucusunun tutarlı bir mantık izlediği de ortaya çıkar.

Değil mi ki, teferruat, asıl şeye, bütünleyici parçada söz konu-su olduğu gibi yoğun, sıkı bir biçimde bağlanmamıştır, o halde te-ferruatı mutlaka, her zaman asıl şeye hukuken de bağlamak gerek-mez. Madem ki teferruat (teşbihte hatayı göze alıyorum:) «bir de-rece eksik bir bütünleyici parçadır». o halde, onun, bütünleyici par-çanın bağlı tutulduğu buyurucu kuraldan bir derece eksik bir kura-la, yorumlayıcı kural katında bir yedek hukuk kuralına bağlanması da mantıken isabetlidir, tutarlıdır. İktisadî birlikteki gevşekliğe, hu-kukî birlikteki gevşeklik tekabül etmiş olmaktadır.

Ancak şüpheyeye yer bırakmaz bir açıklıkta, seçiklikte açığa vu-rulmuş iradelerle bertaraf edilecek bu yorum kuralı, teferruatın ekonomik değerlerin bütünlüğünü koruma, rasyonel bir tedavül hayatını gerçekleştirme (yerindelik) ve hukukî sadeliği, kesinliği ve güvenliği koruma düşüncelerine uygundur. Teferruatın bu dü-şünceler ışığında elden geldiginde aslın hukukî kaderini paylaşma-sı amacına ulaşmak için «gerekli ama aynı zamanda «yeterli»dir de.

Gelgelelim, MK'muzun 621 inci maddesinin 1 inci cümlesinin «Bir şeye ait yapılacak temlikî tasarruflarda o şeyin istisna olunmayan teferruatı dahil olur» tarzındaki yorum kuralı, teferruatlı bir eşya ile ilgili hukukî işlemlerde, işlemi yapanların iradelerine ilişkin şüpheyi dağıtıp irade beyanlarını kesinliğe, aydınlığa kavuşturmaktadır ama, bu «teferruatın asıl şeye ait tasarruflara dahil olması»nın hukuken hangi anlama geleceği noktasını da büsbütün karanlıkta, şüphe bulutu altında bırakmaktadır.

*
**

Acaba, açıkça hukukî işlemin kapsamı dışında tutulmamış (istisna olunmamış) bir teferruat üzerindeki aynî hak, asıl şey üzerinde aynî hak kurulduğu anda, zilyetlik devredilmeksizin kendiliğinden mi kurulacak, el değiştirecektir? Yoksa, bağımsız taşınır eşya niteliğini koruduğuna göre, «teferruat» üzerindeki aynî hak da eşya hukukumuzda egemen kamuya açıklık, teslim ve özellik (belirlilik) ilkeleri doğrultusunda ayrıca özel olarak teslimle, zilyetlik geçirilmekle mi kazandırılabilir? Acaba bu konuda asıl şey niteliğindeki eşyanın taşınır ya da taşınmaz oluşuna göre ayrı ayrı çözümler söz konusu olacak mıdır?

Teferruatın hukukî rejiminden söz ederken zihinlere takılan da aslında salt bu sorulardır.

Yasada açık bir çözüme bağlanmamış olan bu sorunlar karşısında ortaya atılmış olan çeşitli görüşler şöylece sınıflandırılabilir:

1) Olumsuz (negatif) kutupta yer alan görüş: Asıl şey ister taşınır, ister taşınmaz olsun, bu eşyanın teferruatı üzerindeki aynî hak, ancak teferruatın zilyetliğinin aynî hakkı kazandıran bir aynî sözleşmeyle ayrıca ve özel olarak geçirilmesi, el değiştirmesi üzerine doğabilir.

Bu görüş, eşya hukukumuzda egemen bulunan ve evvelce ele alınmış bulunan kamuya açıklık, teslim ve özellik (belirlilik) ilkelerine sonuna dek bağlı kalmaktadır. (Bodmer, Rechtsverhältnisse an Bestandteil und Zugehör, Zürich, 1952, s. 50 i.s.)

2) Olumlu (pozitif) kutupta yer alan görüş: Asıl şey ister taşınır ister taşınmaz olsun, bu eşya üzerindeki aynî hak kazanıldığı anda, eşyanın teferruatı üzerinde de yasadandan ötürü aynî hak kazanılmış olur.

Bu görüş ise, kamuya açıklık, teslim ve özellik (belirlilik) ilkelere açıkça sırt çevirmekte, ne var ki, kendisine yasanın söyleminde, anlatımında destekler bulabilmektedir.

Şöyle ki, MK 621 kuralını da kucaklayan, ona da yaygın bulunan MK 619'un kenar başlığı, «mülkiyetin şumulü» tarzında kaleme alınmış bulunmakta ve böylece teferruat mülkiyetinin de aynen bütünleyici parça gibi asıl şey mülkiyetine bağlı tutularak, teslimsiz el değiştirebileceği yolundaki görüşü hiç değilse «lâfzan» desteklemektedir. Mamafi kenar başlıklar MK metnine dahil olmayıp ancak bir yorum tutamağı, bir ipucu, bir ışık tutucu olarak hukukî değer taşıdıkları için, bu destek pek de güçlü, sağlam bir destek sayılamaz.

Söz konusu görüş, ayrıca, MK 621'in metninde geçen «tasarruf» (Verfügung, acte de disposition) sözcüğüne de yaslanabilir. Bilindiği gibi, tasarruf işlemi, bir hakkı doğrudan doğruya etkileyen, bir hakkı kuran ya da geçiren hukukî işlemdir. Eğer teferruat tasarrufa (tasarruf işlemine) dahil olacaksa, onun üzerindeki aynî hak da kendiliğinden geçecek demektir. Mamafi bu dayanak da «mülkiyetin şumulü» kenar başlığından daha sağlam bir dayanak sayılamaz. İsviçre ve Türk yasa koyucusu, «tasarruf» sözcüğünü olur olmadık yerlerde kullanmış bulunduğu ve borçlanma işlemi — tasarruf işlemi ayırımı konusunda aşırı bir kavram titizliği göstermiş bulunmadığı için, MK 621 kuralının 1 inci cümlesinde geçen «tasarruf» sözcüğüne de mutlaka gerçek — teknik anlamda tasarruf işlemi gözüyle bakmak, eğer başkaca inandırıcı gerekçeler bulunamazsa, doğru sayılamaz.

Teferruat üzerinde teslimsiz aynî hak iktisabını olanaklı gördüğü için «olumlu» (pozitif) kutupta yer verdiği bu görüş, teferruatı, aynen bütünleyici parça gibi, asıl şeyin kuyruğuna takmakta, onu asıl şeyin aynî hak rejimine bağlamaktadır. Bu görüş çerçevesinde, başkasına ait bulunan bir teferruat üzerinde bile iyi niyetle «teslimsiz» (kendiliğinden) aynî hak kazanılabilecektir. Tıpkı BK 268 kuralı uyarınca, kiraya verenin kiracıya ait bulunmayan taşınır eşya üzerinde, zilyetliği gerektirmeyen hapis hakkını iyi niyetle kazanabilmesi gibi.

Yalnız, bütünleyici parçadan farklı olarak, teferruat üzerindeki aynî hak, «aslen» değil de «devren» (halefiyet yoluyla) kazanıldığı için, sahibinin elinden rızası dışında çıkmış olan teferruat konu-

sunda MK 902 kuralı her zaman, her halde saklı kalacak ve böyle bir teferruat üzerinde ne zilyetliği devralarak ne de devralmayarak, iyi niyetle bile aynı hak kazanılamayacaktır.

(Meier-Hayoz, ZGB 644/645 N 41; Haab, ZGB 644/645 N 24; Wieland, ZGB 645 N 10).

3) Bu iki kutup, bu iki aşırı uç arasında ortalama bir yer tutan görüşlere gelince:

a) Olumlu ve olumsuz kutuplar arasında yer alan bir ortalama görüşe göre, eğer asıl şey bir «taşınmaz» ise, bu taşınmaz üzerindeki aynı hak tapu kütüğüne tescil yoluyla kazanıldığı anda, taşınmazın teferruatı üzerindeki aynı hak da kendiliğinden (teslimsiz) geçer. (Bu noktada, bu görüş, olumlu kutuptaki görüşle birleşmekte, teslimsiz iktisabı öngörmektedir.)

Yok eğer asıl şey bir «taşınır» ise, teferruat üzerindeki aynı hak, ancak asıl şey ile birlikte veya ayrıca teslim alınmakla kazanılabilecektir. (Bu noktada da, bu görüş, teslimsiz iktisabı kabul etmeyip, eşya hukukumuzun kamuya açıklık, teslim ve özellik ilkelerine bağlı kalmakta ve olumsuz kutuptaki görüşle uyuşmaktadır.)

İşaret edeyim ki bu görüş Alman hukukundaki yasal çözüme uygun düşmektedir. (Leemann, ZGB 644/645 N 14, 24 ve ZGB 714 N 10).

b) Olumlu ve olumsuz kutuplar arasında ortalama bir yer tutan değişik bir görüşe bakılırsa: Teferruat niteliğindeki eşya üzerindeki aynı hak, salt asıl şeyin aynı hakkını geçiren, kazandıran kimsenin bu şeyin teferruatına da gerçekten malik bulunduğu durumda asıl şeyin üzerindeki aynı hakla birlikte teslimsiz kazanılabilir. Buna karşılık, asıl şey üzerindeki aynı hakkı geçirip kazandıranın mülkiyetinde bulunmayan, eşdeyişle, başkasına ait bulunan teferruat üzerindeki aynı hak, ancak zilyetliğin özel olarak ve ayrıca devredilmesi kayıt ve koşuluyla ve MK 687/MK 901 kurallarının nesnel ve öznel gerekleri çerçevesinde kazanılabilecektir. İmdi, «nemo plus iuris...» (kimse sahibolduğundan fazla hakkı devredermez) ilkesinin, söz konusu ilkede önemli bir gedik açan «kamu güveninin, iyi niyetin korunması ilkesi» eliyle aşılabilmesi için, mutlaka zilyetliğin devri de gerekli bulunacaktır.

(Tekinay, Eşya Hukuku. s. 284; von Tuhr/Siegwart, Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts, s. 188'de dipnotu 24; Haab/Simonius, ZGB 714 N 22; Stark, ZGB 933 N 13).

Bence, geride sıralanan bu çeşitli görüşler arasında, son olarak anılmış olan ayırımçı ortalama görüş üstün tutulmak gerekir. Yani, ister taşınır ister taşınmaz olsun, asıl şey üzerindeki aynî hakkı geçirenin bu eşyanın teferruatına gerçekten malik bulunduğu durumlarda, teferruatın da, MK 621/1 inci cümlenin yorum kuralı çerçevesinde tasarruf işlemine kendiliğinden dahil olacağı kabul edilmeli; böyle bir olasılıkta, teferruatın zilyetliğinin asıl şeyin zilyetliği ile birlikte ya da sonradan özel olarak devri şartı aranmamalıdır. Buna karşılık, başkasına ait bulunan teferruat üzerindeki aynî hak ilişkileri ve tasarruf işlemleri yönünden yine eşya hukukumuzun kamuya açıklık, teslim ve özellik ilkelerine dönülmeli ve başkasına ait teferruat üzerinde aynî hakkın iyi niyetle kazanılabilmesi, onun ayrıca ve özel olarak zilyetliğini fiilen devralma şartına bağlı tutulmalıdır.

Bu görüş, fikrimce, hukuk sistemimizin esaslarını örselemeden, menfaatler durumuna ve pratik-ekonomik gereksinmelere uygun düşen en sade görüşü oluşturmaktadır. Benimsediğim görüşün MK'muzda yer alan en güçlü kanıtı MK 777 kuralıdır. Gerçekten de bu kural açıkça «gayrimenkul rehni, mütemmim cüzülerine ve teferruatına şamil olur» demektedir ama öte yandan da «üçüncü şahsa ait hakları mahfuz tutmaktadır».

Taşınmaz rehninin taşınmazın taşınır teferruatına, bu teferruatın zilyetliği geçirilmeden de yaygın bulunacağı gerçekliği ile teferruat üzerinde üçüncü kişilerin sahip buldukları aynî hakların mutlak, kesin bir ifade ile onlar yararına saklı tutulması gerçekliği arasında, burada savunulan görüşü destekleyen son kertede ilginç bir karşılıklı mantık bağı vardır. Bu mantık bağı şöyle ortaya konabilir: Taşınmazın teferruatı üzerindeki rehin aynî hakkı, adeta bir «menkul ipoteği» olarak, teferruatın zilyetliği devredilmeksizin alacaklı tarafından kazanıldığı içindir ki alacaklının başkasına ait bir teferruat üzerinde iyi niyetle rehin hakkı kazanarak üçüncü kişinin hakkını kayıtlayabilmesi söz konusu olamamaktadır. (Bu konuda İsviçre Federal Mahkemesinin ünlü, yankılı bir içtihadından sonra görüşler birleşmiş, sayılabilir. Bk. BGE. 60 II 195; Köp-rülü/Kaneti, Sınırlı Aynî Haklar, s. 193; Tekinay, Eşya Hukuku, s. 285; Meier-Hayoz, ZGB 644/645 N 47; Guhl, ZBJV 75, 187).

Söz konusu mantık bağı bir de karşı cepheden ele alacak olursak :

Rehinli alacaklının, taşınmazı rehnedene borçluya ait bulunmayan teferruat üzerinde iyi niyetli bile olsa, hiçbir şekilde rehin hakkı kazanamaması yüzündendir ki, teferruatın zilyetliğinin kamuya açıklık ve teslim şartlarına uygun yolda özel olarak ayrıca devredilmesi şart koşulmamaktadır.

Sözün özü: Kamu güveninin dayanağını oluşturan kamuya açıklık söz konusu olmayınca kamu güveni korunmamakta, kamu güveni korunmayınca da özel olarak kamuya açıklık aranmamaktadır.

Bu hukukî gerçeklik, TK'muzun 869'uncu maddesindeki bir kuralda daha da açık bir biçimde dile getirilir:

«Taraflarca aksi kararlaştırılmış olmadıkça, iktisap eden, geminin mülkiyeti ile birlikte, iktisap anında mevcut ve temlik edene ait olan teferruatın mülkiyetini de iktisap eder.

Temlik neticesinde, temlik edene ait olmayan veya üçüncü şahıslara ait haklarla takyid edilmiş bulunan teferruat (ise) ancak iktisabedenin zilyetliğine geçerse, MK'nun 687, 901, 902 ve 904 üncü maddeleri uyarınca teferruata malik olabilir».

Alman hukukundan, «müseccel gemiler ve inşa halindeki gemiler üzerindeki haklar» yasasından aktarılmış olan TK'nun anılan kuralında, temlik edene ait teferruatın mülkiyetinin asıl şey mülkiyeti ile birlikte, zilyetliğin ayrıca devri gerekmeksizin alıcıya geçebileceği, temlik edene ait bulunmayan veya üçüncü kişilerin aynı haklarıyla kayıtlanıp yüklenmiş bulunan teferruatın mülkiyetinin kazanılmasındaysa, zilyetliğin devriyle birlikte zilyetliği devralanın iyi niyetli bulunması şartının da arandığı gerçekliği açık olarak gün ışığına çıkarmaktadır.

Öte yandan, Ticarî İşletme Rehni Kanunu mad. 5 kuralına göre de, ticarî işletmenin teferruatı niteliğindeki makine, araç ve gereç cinsinden taşınır eşya üzerinde sırf tescille teslimsiz olarak doğabilen rehin hakkı, eğer söz konusu taşınır eşya ticarî işletmesini rehnedene ait değilse, ancak yine MK. 853/2 nci cümle kuralı uyarınca ve zilyetliğin iyi niyetle eylemleri olarak davranılması şartıyla kazanılabilmektedir.

İşaret edeyim ki, taşınmaz rehninde taşınmazın taşınır teferruatının rehnin kapsamına teslimsiz dahil sayılması, son derece önemli pratik - ekonomik ihtiyaçları karşılar.

Gerçekten de, ancak teslimsiz bir «menkul ipoteği» sayesinde ki, taşınmaz rehni teminatını göstererek kredi bulup alma kolaylaşır ve aynı zamanda kredi alan, üretim araçlarını elden çıkarmadan krediyi zamanında geri ödeyebilmek için zorunlu üretim faaliyetinde bulunabilir.

Ustelik, süratli bir sanayileşme süreci içerisinde tarım ekonomisi alanında önemli sıçramalar, önemli aşamalar gerçekleştiren ülkemizde, hayvanların teslimsiz hiçbir maddî aleniyet fonksiyonu bulunmayan hayvan rehni siciline tescille) rehnedilip hayvanların yerini ziraat aletlerinin aldığı entansif tarım işletmelerinde bu ziraat aletlerinin rehinli alacaklıya teslim edilmedikçe taşınmaz rehnine konu olamayacaklarını kabul etmek, tarımsal ekonomilerini geliştirmiş çiftçiler aleyhine birtakım nisbî adaletsizliklere de yol açardı.

Dikkate değerdir ki taşınmaz rehninde, teferruatın rehnin kapsamına formalitesiz, teslimsiz dahil olması yolunda hem rehinli alacaklının hem de kredi alan borçlunun önemli ihtiyaç ve menfaatlerini göz önünde bulunduran MK koyucusu, 653 üncü maddesinde, salt bu ihtiyaç ve menfaatler uğruna, başkasının arsasından transit geçen mecraları bile, bunlar teknik anlamda teferruat sayılamayacakları halde, bağlı buldukları işletme taşınmazının teferruatı farzedecek kadar ileri gitmiştir.

Burada savunulan ve çeşitli yasa hükümleri ile desteklenen görüşe sadece taşınır rehni söz konusu olduğunda bir istisna tanımak gerekir.

Gerçekten de, MK 853 ve MK 857 kurallarında rehin hakkının kurulmasında kamuya açıklık gereğine, nitelikli rehnin zilyetliğinin kazandırılmasına özel bir önem, özel bir ağırlık vermiş bulunan yasamız çerçevesinde, asıl şey niteliğindeki taşınırın rehninde bu asıl şeyin teferruatının teslimsiz yoldan bir rehin (menkul ipoteği) konusu olabileceği kabul edilemez. Netekim uygulamada ve öğretide baskın görüş de, taşınır rehni söz konusu olduğunda, bu konuda herhangi bir ödün vermeye yanaşmamaktadır. (MEIER-HAYOZ, ZGB 644/645 N 51; LEEMANN, ZGB 892 N 1; HAAB, ZGB 644/

645 N 26; OFTINGER, ZGB 892 N 8). Bu tek istisnayı bir yana bırakacak olursak, bütün aynî hak ilişkilerinde, bunlar ister taşınmazlarla ister taşınırlarla ilgili olsunlar, geçerli sayılabilecek olan görüşün temelinde yatan ana fikir şudur:

Evvelce de belirttiğimiz gibi, aynî hakların geçirilmesinde, kazandırılmasında aranan kamuya açıklık şartı ve teslim ilkesi, hukukî görünüşün korunabilmesinin yani hak sahibi olmayandan iyi niyetle aynî hak kazanmanın kendisinden vazgeçilemez bir şartıdır. (Bu, özel pratik ihtiyaçlarla kiraya veren yararına BK 268 kuralında öngörülmüş tek istisna dışında herhangi bir istisna kabul etmez bir gerçekliktir.) Gerçekten de iyi niyetle aynî hak iktisabı için, kendisine güvenilen, kendisine dayanılan hukukî görünüşün dış evrende alenileşmiş bir olguya dayanması mantıken zorunludur. Kamuya açıklığın olmadığı yerde kamu güvenliği de korunamaz.

İşte doğrudan doğruya bu nedenle ki, teferruat üzerinde teslimsiz aynî hak iktisabını hiç istisnasız kabul eden olumlu kutuptaki görüş de yerinde sayılamaz.

Öte yandan, başkasına ait bir teferruat üzerinde, iyi niyetle aynî hak kazanma yolu kapalı tutulunca, artık özel bir kamuya açıklık şartı, bir teslim gereği aramanın da yeri kalmaz.

İşte bu nedenle de, olumsuz kutupta yer alan görüş paylaşılamaz.

Teslim ilkesinin kimi hukukçular tarafından Roma hukukunun «mancipatio» ve «in iure cessio» törenlerinin, formalitelerinin bir kalıntısı olarak çağdışı (atavist, arkaik) ve bir hukukçu işgüzarlığı diye karşılanarak şiddetle yerilmesini (teslim ilkesinin eşya hukukumuzdaki önemli işlevlerini gözönünde bulundurarak) doğru bulmayabiliriz; tümüyle, olduğu gibi paylaşmayabiliriz. (Bu yergiler için bk. özellikle Süß, Festschrift für Wolff, 1952, s. 141) Ama şu muhakkaktır ki, bu şiddetli yergiler, teferruat üzerindeki aynî hakkın el değiştirmesinde, hiç istisnasız, her durumda teslim ilkesine bağlı kalanlara karşı birdenbire çok güçlü, çok yoğun bir inandırıcılık kazanıverirler.

Hukukçu olmayan yurttaşlar, yaygın kemandan, eğerin attan, kontak ve bagaj anahtarlarının arabadan farklı bir hukukî rejime tabi tutulmasını kolay kolay anlayamazlar. Yurttaşların gözünde teferruat ile asıl şey arasındaki alenileşmiş dış ve iç bağlılık, bu

eşyalar arasında bir hukukî bağıllığın varlığı görünüşünü de yaratır. Teferruatın asıl şeye maddeten ve iktisaden bağlandığı gibi, hukuken de bağlandığı sanılır.

Hal böyle olunca, teferruatla ilgili bütün benimdi - senindi, benim kaldı - senin oldu kavgası sadece asıl şeyin aynî hakkını geçirmiş olan ile asıl şeyin aynî hakkını kazanan kişiler arasında kaldıkça ve ortada teferruat niteliğindeki taşınır eşyaya el atma, el uzatma hakkına sahip bir üçüncü kişi de bulunmadıkça, teferruatın ille teslimini şart koşturmak, gerçekten de bir hukukçu işgüzarlığından, anlamsız, rahatsız edici bir formaliteden başka bir şey olamaz. (Hele yurttaşların bütünleyici parça ile teferruat arasında hukukçuların bile çekmekte zorluklarla karşılaştıkları silik, kaypak, bulanık sınırı hiç çekemeyecekleri düşünülürse, bu gerçeklik daha da sivri bir biçimde uç verir.)

Unutulmasın ki MK 621/1 inci cümle soyundan yorum kuralları, doğrudan doğruya kişilerin varsayıli (farazî) iradelerini (yoksa yasa koyucusunun varsayıli iradesini değil) esas alan kurallardır.

Yasanın bu tip kuralları, aslında, kişilerin olağan hal ve şartlar altında, hayatın alışılmış akışına göre, beyanlarına verecekleri, karşılıklı güven ve bağıllık ilkesi ışığında kabul edilebilecek anlamı saptarlar; adeta kişilerin yerine konuşurlar.

Gerçeklik böyle olunca, MK 621/1 inci cümle kuralına, alış veriş hayatına katılan dürüst ve akli başında kişilerin alış veriş hayatında genellikle hiç düşünmeyecekleri, istemeyecekleri bir anlamı yüklemek, bu kuralın kişi iradelerinden kaynaklanması gereken özüne de aykırı düşer.

Kaldı ki, hukuk düzenimizde teslim ilkesine körü körüne bir bağıllık da asla söz konusu olmamıştır.

Teslim ilkesinin nisbîliğini gösteren teslimsiz iktisap hallerini (vakıfla ilgili MK 74 VI'yı, artırmalı satımla ilgili BK 231'i, kiraya verenin hapis hakkı ile ilgili BK 268'i ve tartışmalı olmakla birlikte yargıcın taksim hükmünü, yine tartışmalı olmakla birlikte, ilgili için işlem teorisini ve öncelenmiş (yali hükmen) teslim teorisini, aracı kişiye talimat vermek suretiyle devir teorisini «kıyasa elverişsizliklerinden» ötürü haydi bir yana bırakalım.

Ama ya zilyetliğin eylemli (fiilî) teslim yerini tutan yollarla devrinde ve hatta «vesaitin» ve «emtiayı temsil eden senetlerin devri»nde (MK 890/893) teslim ilkesinin iyiden iyiye ufalanıp silindiğini yadsıyabilir miyiz?

Düşünölsün ki, garaja emanet edilen bir arabanın mülkiyeti pekâlâ sırf onun anahtarlarının teslimi ile hatta buna bile gerek kalmaksızın bir çift sözle (zilyetliğin havalesiyle) geçirilebilmektedir.

Bu gerçeklik karşısında, arabanın teslim edilmesi durumunda, teferruat niteliğindeki anahtarların mülkiyetinin de teslimsiz olarak alıcıya geçmesi mantıken tutarlı olmaz mı?

Teslim ilkesinin «kısa elden teslim», «hükmen teslim» ve «zilyetliğin havalesi» soyundan «teslim yerini tutan zilyetlik devri yolları» ile ufalanıp sulandırıldığından söz ederken, bu yollar bakımından savunulan bir görüşün de teferruatın burada benimsenen aynı hak rejimini dikkate değer bir biçimde desteklediğini, pekiştirdiğini belirtmek gerekir.

Şöyle ki, aynı bir hakkın zilyetliğin havalesi ya da hükmen teslim gibi yollardan (bir çift sözle ve eylemli bir teslim gerçekleştirilmeksizin) geçirilmesinde de, zilyetliği geçirenin gerçekten aynı hak sahibi olması genellikle aranmakta, aksi halde, yani hak sahibi olmayan kişiden iyi niyetle aynı hak iktisabı için, yine de eşya zilyetliğinin eylemli biçimde teslim alınması şartının varlığında titizlikle direnilmektedir.

Bu görüşü paylaşmayanlar bile, zilyetliği eylemli olarak teslim almayanın «fiilen tesellüm» öncesindeki iyi niyetinin varlığını yadsımak, yok saymak suretiyle, hak sahibi olmayandan iyi niyetle teslimsiz aynı hak edinmeye olanak tanımamakta ve son tahlilde aynı yargıya ulaşmaktadırlar.

(Krs. § 933 BGB; OSTERTAG, ZGB 933 N 17; STARK, ZGB 933 N 85 ve N 87; WOLFF/RAISER, Sachenrecht, s. 255 i.s.; BAUR, Lehrbuch des Sachenrechts, s. 430 i.s.)

Bu görüşlerin temelinde yatan önemli gerekçe şudur: Zilyetliğin kamuya açıklığı sağlama işlevi görelidir (izafidir) ve zilyetliği devir kavramına herbir olguda değişik anlamlar yükler. Şöyle ki, hak sahibi olandan zilyetliği devralmada zilyetliğin sadece

taraflar arasında (inter partes) açıklığı (alenîyeti) sağlama işlevi söz konusu iken, hak sahibi olmayandan zilyetliği devralmada zilyetliğin söz konusu işlevi dışında, ayrıca, mülkiyet ile zilyetlik arasındaki ikiliğe, parçalanmışlığa, bölünmüşlüğe alışveriş yaşamının işlerliği ve güvenliği uğruna kesin bir son verme işlevi de söz konusu olmaktadır. İmdi, iyi niyetle aynî hak kazanabilmek için, devralanın mutlaka bizzat ve eylemli olarak (fiilen) zilyetliği ele geçirmesi, devredende de zilyetliğin en küçük kısıntısının geriye kalmaması şarttır.

*
**

Teferruat niteliğindeki eşyaya ilişkin açıklamaları özetlemek gerekirse :

Aksi şüpheye yer bırakmaz açık irade beyanları ile kararlaştırılmadıkça, MK 621/1 inci cümle'nin «yorum kuralı» uyarınca, asıl şeye ilişkin hukukî işlemler, bunlar ister borçlanma işlemi, ister tasarruf işlemi niteliği taşıyanlar, asıl şeyin teferruatını da kapsarlar.

Şu var ki, teferruat üzerindeki aynî hakkın asıl şey üzerindeki aynî hakla birlikte (teferruatın zilyetliği «aynı anda» ya da «sonradan» devredilmeksizin) kazanılabilmesi, teferruat üzerindeki aynî hakkı geçirenin bu teferruat üzerinde tasarruf yetkisi sahibi bulunmasına bağlıdır.

Aksi halde, teferruat üzerindeki aynî hakkın kazanılması, taşınır üzerinde tasarruf yetkisi bulunmayandan (devren) cüz'î halefiyet yoluyla aynî hak edinmenin şartlarına uygun olarak, ancak MK 687 ve MK 901 i.s. kurallar çerçevesinde olanaklı sayılabilir.

Yasadan doğrudan doğruya değil de ancak dolaylı yollardan çıkarılabilen bu hukukî sonuç, eşya hukukunun kamuya açıklık ve kamu güveni ilkesine özenle sadık kaldığı gibi, hukukun adalet, yerindelik ve hukukî güvenlik değerlerinin tümüne de uygun düşer.

Yalnız taşınır rehninde, yasanın rehin zilyetliği konusundaki ödün vermez tutumu karşısında, teferruatın rehin aynî hakkının kapsamına girebilmesi için, rehnedenin bu eşya üzerindeki zilyetliği mutlaka rehinli alacaklıya geçirmesi gerekir.

Öte yandan, bağımsız taşınır eşya niteliği sayesinde asıl şeyden ayrı, bağımsız olarak da tasarruf sözleşmelerine konu olabileceği ölçüde, teferruatın özel bir hukukî rejime değil de sıradan (yalın) bir taşınır eşyanın hukukî rejimine ve buna bağlı olarak eşya hukukunun genel devir ilkelerine (özel olarak teslim ilkesine) tâbi tutulacağı açıktır.